

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ
& ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
Τηλ. επικ.: 213.130.7023 / 7224
Email: koinouvouleftikos@justice.gov.gr

Αθήνα, 10 - 03 - 2026
Αρ. Πρωτ.: 56

Προς:
Τη Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων

Κοιν.: Ως Πίνακας Αποδεκτών

Ερώτηση: 3177/16-02-2026

Σε απάντηση της υπ' αριθ. 3177/16-02-2026 Ερώτησης που κατέθεσαν στη Βουλή των Ελλήνων οι Βουλευτές του ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ κ.κ. Ευαγγελία Λιακούλη κλπ. (συνολικά 32 βουλευτές) όπως αυτοί αναφέρονται στον Πίνακα Αποδεκτών, με θέμα: «Έκθεση “κόλαφος” του Παρατηρητηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για την ελευθερία του Τύπου στην Ελλάδα – ανάγκη για άμεση ενσωμάτωση της Ευρωπαϊκής Οδηγίας κατά των SLAPP αγωγών» σας γνωρίζουμε τα εξής:

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης συμμετείχε και στα δύο σχετικά εργαστήρια (workshops) για την ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1069, που υλοποιήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 29 Νοεμβρίου 2024 και στις 14 Μαΐου 2025 αντίστοιχα, εκπροσωπούμενο από υψηλού προφίλ εμπειρογνώμονες, καθώς και στο 2ο Ευρωπαϊκό Συνέδριο κατά των SLAPP (Strategic Litigation Against Public Participation) που διοργανώθηκε από το Συμβούλιο της Ευρώπης σε συνεργασία με την Ένωση κατά των SLAPPs στην Ευρώπη (Coalition Against SLAPPs in Europe, CASE) και το Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ελευθερία του Τύπου και των Μέσων Ενημέρωσης (European Centre for Press and Media Freedom, ECPMF) στις 14-11-2024 στο Στρασβούργο.

Στη συνέχεια, με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης [υπό στοιχεία 3720οικ./Φ.374/21-01-2025 (τ. 43 ΥΟΔΔ')] όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει με όμοιες αποφάσεις [υπό στοιχεία 7704οικ./Φ.374/06-02-2025 (τ. 167 ΥΟΔΔ') και 16996 οικ./Φ.374/21-03-2025 (τ. 385 ΥΟΔΔ')], συστάθηκε και συγκροτήθηκε στο Υπουργείο Δικαιοσύνης ειδική Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή με αντικείμενο τη μεταφορά της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1069 στο εσωτερικό δίκαιο. Στην εν λόγω Επιτροπή συμμετέχουν εγνωσμένου κύρους δικαστικοί και εισαγγελικοί λειτουργοί, καθηγητές Νομικών Σχολών, δικηγόροι - μέλη του Expert Group της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την αντιμετώπιση των SLAPP καθώς και μέλη της Ομάδας Εργασίας Συντονισμού (Task Force) που έχει συγκροτηθεί στην Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης για τη Διασφάλιση της Προστασίας, της Ασφάλειας και της Ενίσχυσης της Θέσης των Δημοσιογράφων και άλλων Επαγγελματιών των Μέσων Ενημέρωσης και στην οποία το Υπουργείο Δικαιοσύνης έχει μόνιμη εκπροσώπηση.

Η Επιτροπή, η οποία συνεδριάζει σε τακτά χρονικά διαστήματα, έχει προχωρήσει στις εργασίες της και, μεταξύ άλλων, έχει καλέσει εκπροσώπους δημοσιογραφικών ενώσεων προκειμένου να ακούσει τις προτάσεις τους σχετικά με τον βέλτιστο τρόπο ενσωμάτωσης της Οδηγίας, ώστε να παρέχεται έγκαιρη και αποτελεσματική προστασία στους δημοσιογράφους. Στο επόμενο διάστημα, θα καταθέσει τις προτάσεις της για τη διαμόρφωση ενός σχεδίου νόμου, με το οποίο θα ενσωματωθούν πλήρως όλες οι διατάξεις της Οδηγίας σχετικά με το αυξημένο προστατευτικό πεδίο εναντίον των προδήλως αβάσιμων και καταχρηστικών αγωγών και τη θέσπιση πιο σύντομων διαδικασιών ως προς την απόρριψη των αγωγών αυτών. Υπενθυμίζεται ότι η προθεσμία ενσωμάτωσης είναι η 7^η Μαΐου 2026.

Πρέπει δε να τονισθεί ότι η Επιτροπή θα προχωρήσει και πέραν των υποχρεώσεων που απορρέουν από την Οδηγία, καθώς οι προτεινόμενες προστατευτικές διατάξεις δεν θα αφορούν μόνο στις διαφορές «διασυννοριακού» χαρακτήρα, στις οποίες περιορίζεται η Οδηγία, αλλά σε όλες τις διαφορές, δηλαδή ακόμα και στις εντός συνόρων διαφορές.

Με άλλα λόγια, η Επιτροπή, πέραν των διατάξεων της Οδηγίας, στις οποίες συμμορφώνεται πλήρως, λαμβάνει υπόψη τα κριτήρια και τις συστάσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης, όπως αυτά αποτυπώνονται στη σχετική Σύσταση CM/Rec(2024)2 της 5ης Απριλίου 2024 της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης, με σκοπό την καταπολέμηση των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού (SLAPPs)

Αυτό δεν είναι αυτονόητο, καθώς πολλά κράτη μέλη έχουν εκφράσει την πρόθεσή τους να περιορίσουν τη σχετική προστασία μόνο στο πλαίσιο της Οδηγίας και να μην επεκτείνουν την προστασία στις διαφορές εσωτερικού δικαίου, παρά την αντίθετη σύσταση του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Πέραν τούτων, πρέπει, επίσης, να τονισθεί ότι το ελληνικό δίκαιο, ήδη πολύ πριν την Οδηγία 2024/1069 και τη Σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΕΕ) 2022/758 της 27.4.2022 προέβλεπε και εξακολουθεί να προβλέπει ένα σύνολο διατάξεων ιδιαίτερα προστατευτικών υπέρ του Τύπου και της δημοσιογραφίας εν γένει. Ειδικότερα:

● **Κατάργηση ποινικού χαρακτήρα απλής δυσφήμισης.**

Με το άρθρο 136 του ν. 5090/2024 (Α' 30), καταργήθηκε ο ποινικός χαρακτήρας της απλής δυσφήμισης (άρθρο 362 ΠΚ). Κρίθηκε σκόπιμη η κατάργηση της απλής δυσφήμισης, μολοντί το αδίκημα αυτό εξακολουθεί να υφίσταται σε άλλες έννομες τάξεις της ηπειρωτικής Ευρώπης. Με τον τρόπο αυτό προστατεύεται η ελευθερία της έκφρασης και διασφαλίζεται η ανεμπόδιστη άσκηση του δημοσιογραφικού επαγγέλματος, καθώς εξαλείφεται πλέον ο κίνδυνος καταχρηστικής επίκλησης της συγκεκριμένης διάταξης.

Άμεση συνέπεια της κατάργησης της απλής δυσφήμισης σε επίπεδο ποινικού δικαίου είναι και ότι δυσχεραίνεται η επιδίωξη αποζημίωσης ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων, καθώς αγωγές που στηρίζονται σε πράξεις που συνιστούν απλή δυσφήμιση πλέον απορρίπτονται.

● **Προστατευτικό νομοθετικό πλαίσιο και στον τομέα της αστικής ευθύνης.**

Παράλληλα, το ελληνικό δίκαιο προβλέπει αυστηρό και ιδιαίτερα προστατευτικό νομοθετικό πλαίσιο και στον τομέα της αστικής ευθύνης (αγωγές αποζημίωσης κατά δημοσιογράφων), το οποίο λειτουργεί αποτρεπτικά έναντι της άσκησης καταχρηστικών αγωγών. Συγκεκριμένα:

- προβλέπεται υποχρεωτικό προδικαστικό στάδιο, η παράλειψη του οποίου συνεπάγεται την απόρριψη της αγωγής ως απαράδεκτης·
- υφίσταται ρητή νομοθετική πρόβλεψη για τον καθορισμό εύλογης και όχι υπερβολικής ή καταχρηστικής χρηματικής ικανοποίησης.

α. Προδικαστική διαδικασία ως προϋπόθεση του παραδεκτού αγωγών για προσβολή της τιμής και της υπόληψης διά του Τύπου.

Η προδικαστική διαδικασία εισήχθη το 2015 (άρθρο 37 παρ. 2 ν. 4356/2015) και ισχύει έκτοτε. Επισημαίνεται ότι ο όρος «Τύπος» νοείται υπό ευρεία έννοια και περιλαμβάνει αδικήματα που τελούνται μέσω δημοσιογράφων και μέσω μαζικής ενημέρωσης εν γένει (εφημερίδες, περιοδικά, τηλεόραση, ραδιόφωνο, διαδίκτυο, ηλεκτρονικές ιστοσελίδες κ.λπ.).

Ο θιγόμενος υποχρεούται, με εξώδικη δήλωση προς τον δημοσιογράφο ή τον συντάκτη του δημοσιεύματος ή προς τον εκδότη, να ζητήσει αποκατάσταση της προσβολής σε είδος. Η αποκατάσταση συνίσταται στη δημοσίευση επανορθωτικού κειμένου, το οποίο υποδεικνύεται από τον θιγόμενο.

Η ανωτέρω προδικαστική διαδικασία λειτουργεί ως ισχυρός αποτρεπτικός μηχανισμός έναντι της άσκησης καταχρηστικών αγωγών κατά δημοσιογράφων και ΜΜΕ, διότι:

- (α) έχει θεσπισθεί ως υποχρεωτική για τον ενάγοντα, με συνέπεια, σε περίπτωση παράλειψης, την αυτεπάγγελτη απόρριψη της αγωγής ως απαράδεκτης·
- (β) παρέχει τη δυνατότητα ικανοποιητικής αποκατάστασης της βλάβης μέσω δημοσίευσης επανορθωτικού δημοσιεύματος, περιορίζοντας σημαντικά την ανάγκη και το περιθώριο διεκδίκησης χρηματικής αποζημίωσης.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η νομολογία των δικαστηρίων είναι ιδιαιτέρως αυστηρή ως προς την τήρηση της ανωτέρω διαδικασίας, με αποτέλεσμα οι αγωγές να απορρίπτονται αυτεπαγγέλτως ως απαράδεκτες όταν δεν έχει προηγηθεί η προδικασία αυτή.

β. Δίκαιη και εύλογη χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης.

Το ελληνικό δίκαιο καθορίζει ρητώς τα κριτήρια που οφείλει να λαμβάνει υπόψη το δικαστήριο, ώστε η επιδικαζόμενη χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης να είναι δίκαιη και εύλογη, και όχι υπερβολική ή καταχρηστική.

Σύμφωνα με το άρθρο 932 ΑΚ, η χρηματική ικανοποίηση πρέπει να είναι εύλογη.

Το δικαστήριο, κατά τον καθορισμό του ποσού της αποζημίωσης, υποχρεούται να συνεκτιμά (παρ. 2 του μόνου άρθρου του ν. 1178/1981, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 37 του ν. 4356/2015, ΦΕΚ Α' 181/24.12.2015), μεταξύ άλλων:

- τον αντίκτυπο του δημοσιεύματος στον θιγόμενο και στο οικογενειακό, κοινωνικό και επαγγελματικό του περιβάλλον,
- τον βαθμό υπαιτιότητας του εναγομένου,
- τις συνθήκες τέλεσης της αδικοπραξίας,
- την κοινωνική και οικονομική κατάσταση των διαδίκων.

Οι ανωτέρω διατάξεις, καθώς και η διαμορφωθείσα βάσει αυτών νομολογία των δικαστηρίων, λειτουργούν αποτρεπτικά έναντι της άσκησης καταχρηστικών αγωγών κατά δημοσιογράφων και ΜΜΕ. Και τούτο διότι, ανεξαρτήτως του ύψους του αιτούμενου ποσού, το τελικώς επιδικαζόμενο ποσό από τα δικαστήρια είναι πάντοτε εύλογο και

ανάλογο προς την οικονομική και κοινωνική κατάσταση των μερών, όπως προκύπτει από τα ποσά που επιδικάζονται από τα δικαστήρια.

Τα σχετικά στατιστικά στοιχεία παρακολουθούνται συστηματικά από το Τμήμα Συλλογής και Επεξεργασίας Δικαστικών Στατιστικών του Υπουργείου Δικαιοσύνης. Ειδικότερα:

Σε συμμόρφωση προς τη Σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΕΕ) 2022/758 της 27.4.2022 «σχετικά με την προστασία δημοσιογράφων και υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από προδήλως αβάσιμες ή καταχρηστικές δικαστικές διαδικασίες που αποσκοπούν στην αποτροπή της συμμετοχής του κοινού (“στρατηγικές αγωγές κατά της συμμετοχής του κοινού” – SLAPPs)», συγκεντρώνονται συστηματικά πλέον στο Υπουργείο Δικαιοσύνης στατιστικά στοιχεία που προβλέπονται στο σημείο 31 της Σύστασης για αδικήματα τελούμενα διά του Τύπου και αποστέλλονται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε ετήσια βάση ήδη από το 2023.

Από τα ανωτέρω στατιστικά στοιχεία προκύπτουν με ασφάλεια τα ακόλουθα:

α) ο αριθμός των αγωγών κατά δημοσιογράφων και ΜΜΕ είναι μικρός.
β) από τις αγωγές αυτές, ακόμη μικρότερος είναι ο αριθμός εκείνων που γίνονται δεκτές.

γ) ακόμη και στις περιπτώσεις κατά τις οποίες οι αγωγές γίνονται δεκτές ως βάσιμες, τα ποσά που επιδικάζονται από τα δικαστήρια είναι, στη συντριπτική πλειονότητα των περιπτώσεων, πολύ κατώτερα των αιτουμένων, ενώ τα περισσότερα από αυτά δεν υπερβαίνουν καν το ποσό των 5.000 ευρώ.

Επιπρόσθετα θέτουμε υπόψη σας, αναφορικά με την Σύσταση (ΕΕ) 2022/758 της Επιτροπής της 27ης Απριλίου 2022 (anti SLAPP Recommendation), ότι:

- Με τη υπ’ αριθμ. 43602 οικ./16-09-2024 Υπ. Αποφ. σε εφαρμογή του σημείου 25. της Σύστασης (ΕΕ) 2022/758 της Επιτροπής της 27ης Απριλίου 2022, *σχετικά με την προστασία των δημοσιογράφων και των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από προδήλως αβάσιμες ή καταχρηστικές δικαστικές διαδικασίες προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού* («στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού»), ορίστηκε υπάλληλος του κλάδου ΠΕ Επιτελικών Στελεχών που υπηρετεί στην Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Δικαιοσύνης, ως εκπρόσωπος επικοινωνίας και σημείο επαφής (Focal Point) του Υπουργείου Δικαιοσύνης αρμόδιο για τη συγκέντρωση και ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με όλους του οργανισμούς που παρέχουν καθοδήγηση και στήριξη σε πρόσωπα που αποτελούν στόχο προδήλως αβάσιμες ή καταχρηστικές δικαστικές διαδικασίες προς αποθάρρυνση συμμετοχή του κοινού

- Στο ως άνω αναφερόμενο πλαίσιο απεστάλησαν στις 20-09-2024 και 27-11-2024 από το σημείο επαφής στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή δύο σχετικές εκθέσεις αναφοράς προόδου υλοποίησης της υπ. αριθμ. 2022/758 Σύστασης και ακολούθως η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε στις 20-12-2024 σχετικό έγγραφο εργασίας (Working Document) για την πορεία υλοποίησης της Σύστασης συνολικά στα κράτη – μέλη της ΕΕ όπου το σύνολο των δράσεων που ανέπτυξε η χώρα μας στο εν θέματι πεδίο αναφέρονται κατ’ επανάληψη

- Επίσης, στο πλαίσιο των καθηκόντων του σημείου επαφής (Focal Point) για την παρακολούθηση υλοποίησης της Σύστασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΕΕ) 2022/758 της

27ης Απριλίου 2022 («στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού»/ «Anti-SLAPP Σύσταση»), απεστάλη στις 30/01/2026 στη Γενική Διεύθυνση Δικαιοσύνης και Καταναλωτών (DG JUST) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και στην Anti-SLAPP Ομάδα Εμπειρογνομόνων (Anti-SLAPP Expert Group) σχετική τεχνική έκθεση.

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΛΩΡΙΔΗΣ**

Με εντολή Υπουργού
Ακριβές αντίγραφο
Η Προϊσταμένη του Γραφείου

Γαβριέλα Σαρρή

Αριθμός σελίδων εγγράφου: ...6...
Αριθμός σελίδων συνημμένων:0...
Σύνολο σελίδων: 6

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

1. Υφυπουργό στον Πρωθυπουργό & Κυβερνητικό Εκπρόσωπο

2. Βουλευτές:

Λιακούλη Ευαγγελία

Αποστολάκη Ελένη - Μαρία (Μιλένα)

Αχμέτ Ιλχάν

Βατσινά Ελένη

Γερούλανος Παύλος

Γιαννακοπούλου Κωνσταντίνα (Νάντια)

Γρηγοράκου Παναγιώτα (Νάγια)

Δουδωνής Παναγιώτης

Θρασκιά Ουρανία (Ράνια)

Καζάνη Αικατερίνη

Κατρίνης Μιχαήλ

Κουκουλόπουλος Παρασκευάς (Πάρις)

Κωνσταντινόπουλος Οδυσσέας

Μάντζος Δημήτριος

Μιχαηλίδης Σταύρος

Μουλκιώτης Γεώργιος

Μπιάγκης Δημήτριος

Νικητιάδης Γεώργιος

Νικολαΐδης Αναστάσιος (Τάσος)

Πάνας Απόστολος

Παπανδρέου Γεώργιος

Παππός Πέτρος

Παρασκευαΐδης Παναγιώτης

Παραστατίδης Στέφανος

Παρασύρης Φραγκίσκος (Φρέντυ)

Πουλάς Ανδρέας

Σπυριδάκη Αικατερίνη (Κατερίνα)

Σταρακά Χριστίνα

Τσίμαρης Ιωάννης

Χνάρης Εμμανουήλ

Χρηστίδης Παύλος

Χριστοδουλάκης Εμμανουήλ (Μανώλης)

(διά της αρμόδιας Υπηρεσίας
της Βουλής των Ελλήνων)

